2
Vragenuur: Vragen Van Oosten

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Van Oosten aan de staatssecretaris van Financiën over **het bericht "Nederland overspoeld met cocaïne"**.

De **voorzitter**:
Ik heet de staatssecretaris van Financiën ook van harte welkom.

De heer **Van Oosten** (VVD):
Voorzitter. Verontrustende berichten afgelopen dagen in De Telegraaf. Douaniers stellen dat zij niet tot de enkels, maar tot de oksels in de cocaïne staan. Het onderscheppen van drugs zou niet langer van belang zijn. De maffia vrij spel, het aantal douanemedewerkers teruggebracht en in een bijzin lees ik ook nog eens in dat artikel dat corruptieschandalen voor leidinggevenden zonder consequenties zouden zijn gebleven.

Het wekt waarschijnlijk geen verbazing dat voor mij maar één vraag centraal staat, namelijk hoe ik er nu op kan vertrouwen dat mijn overheid zich inspant om ervoor te zorgen dat de Rotterdamse haven geen vrijplaats voor drugs wordt. Hoe kan ik erop vertrouwen dat onze douane criminele organisaties die onze havens misbruiken, hard en effectief aanpakt? Klopt het, zo wil ik meer specifiek van de staatssecretaris weten, dat de gewapende tak van de douane, om het zo maar even te noemen, voor bijna de helft zal worden opgeheven? Klopt het dat de intensiteit van controles wordt teruggebracht? Als dit allemaal het geval is dan begrijp ik niet hoe we een einde gaan maken aan de praktijk van het smokkelen van cocaïne, waar iedereen zo verontrust over is. Hoe gaan we dat doen als er minder capaciteit over zou blijven? Ik hoor graag een reactie van de staatssecretaris op deze vragen.

Staatssecretaris **Wiebes**:
Voorzitter. Het is een prachtonderwerp. De jacht op cocaïne is echt van het grootste belang, en in het kielzog daarvan natuurlijk niet alleen op cocaïne. We hebben het ook over wapens, over explosieven en over nucleair materiaal. Dat zijn allemaal zaken waar de douane op let.

Smokkelaars innoveren, dus innoveert de douane ook. De inzet van de douane is dus niet om minder cocaïne te vangen, maar meer en ook meer wapens, meer nucleair materiaal en meer explosieven. Dat kan echter alleen als de douane dat anders en ook slimmer doet. Met het oog daarop zijn forensische datatechnieken ontwikkeld. Dat betekent dat de douane in 100 miljoen dataregels per jaar kan zoeken waar het zit. De computer zoekt de naald in de hooiberg. De analyse start soms al voordat het schip uit de haven aan de andere kant is vertrokken. We hebben de x-rayscanningcapaciteit in de Rotterdamse haven verdubbeld in 2015. Er is ook sprake van een verschuiving van het rijdend surveillancetoezicht, waar het hier om gaat, naar 24 uur per dag cameratoezicht. Daar wordt nu aan gewerkt. Dat betekent dat je je permanent op de hoogte kunt houden.

Al met al betekent dit dus dat er sprake is van een verschuiving van het generieke toezicht, het surveillancegerichte toezicht, naar het slimme en gerichte toezicht. Dat heeft er onder andere toe geleid — ik vind het goed om dat hier even te kunnen melden — dat in de eerste helft van 2016 meer dan twee maal zoveel cocaïne is gevonden dan in heel 2015. Slim kijken werkt dus. Dat moet ook wel, als je in 100 miljoen dataregels per jaar moet gaan zoeken. Dat kan alleen maar door het slim te doen.

Dit is hoe we het doen en dat zorgt voor de werknemers van deze fysieke eenheid, het zogenaamde OSODT (Onbekende Sub- en Objecten Douane Toezicht), wel voor onzekerheid. Hun werk is volgens mij een van de meest fascinerende onderdelen van de douane. Het gaat hier echt om de fysieke controles: de duikteams, rijdend materieel en honden. Dat werkt blijft, maar er zit wel een verschuiving in de mix. Het zal op termijn minder kunnen als andere dingen zich bewezen hebben en beter blijken te werken.

De heer **Van Oosten** (VVD):
Ik luister met grote belangstelling naar de woorden van de staatssecretaris. Dat zet de artikelen uit De Telegraaf van de afgelopen dagen wel in een volstrekt ander daglicht, om het maar zo te stellen. Als ik hetgeen de staatssecretaris zegt nu goed vertaal, zegt hij eigenlijk: we gaan het anders doen, maar we gaan het wel beter doen en, sterker nog, de resultaten zijn al geboekt en die criminelen staat nog wat te wachten als het aan mijn douane ligt. Ik moet zeggen dat ik daar wel blij van word. Ik vraag de staatssecretaris nog wel of hij op een later moment, niet alleen nu deze mondelingen vragen aan de orde zijn, wil rapporteren wat nu precies de concrete toegevoegde waarde is van het andere werken, voor zover dat te delen is. Ik vraag de staatssecretaris ook hoe het staat met de corruptieschandalen, want die blijven mij zorgen baren. Is het zo dat wij ons op dat punt zorgen moeten baren? Is het zo dat leidinggevenden corruptieschandalen onder de pet zouden houden of iets van dien aard? Ik maak maar even een vertaling van de wijze zoals ik het in dat artikel lees. Als dit zo is, wat gaat de staatssecretaris daaraan doen?

Staatssecretaris **Wiebes**:
Ik denk dat iedere Nederlander ongeveer getroffen is als hij leest dat er in organisaties als de douane corruptie bestaat, soms bestaat dat. Leidinggevenden hebben juist de taak om het op het spoor te komen en dat doen ze ook, je weet nooit wat er ergens nog broeit. Het is duidelijk dat de douane een organisatie is die er alles aan moet doen om interne corruptie te voorkomen. De douane werkt uiteraard mee aan dat hele brede programma in de Rotterdamse haven, het zogenaamde programma Integere Haven, dat wij met alle partners als het Havenbedrijf, de politie en het OM uitvoeren. Dat is van het grootste belang. Als iemand hier in de zaal serieus gaat twijfelen aan de integriteit van de douane hebben we allen als Nederlander een probleem.

De heer **Van Oosten** (VVD):
Dan begrijp ik het zo dat ik het niet zo letterlijk moet lezen als het in de krant staat en dat deze staatssecretaris ervoor instaat dat op het moment dat er corruptie aan de orde zou zijn binnen de douane, die aangepakt zal worden zoals dat hoort als de integriteit van de overheid in het geding is.

Er resteert mij nog een laatste vraag. Ik heb de collega van de staatssecretaris in een ander vragenuur een keer de vraag gesteld wat hij vond en welke effecten en positieve bijdragen hij kan leveren aan de publiek-private samenwerking in de Rotterdamse haven, de samenwerking tussen douane, Havenbedrijf, politie, Openbaar Ministerie et cetera. Welke bijdrage kan de staatssecretaris op dat punt leveren? Hij kan zaken bijvoorbeeld intensiveren, zoals het in stand houden van de kliklijn, maar ook bekijken of het ontstaan van een soort waterbed te voorkomen valt, waarbij drugs in de ene haven gepakt worden en de criminelen worden aangepakt, en de schepen vervolgens, met al hun datatechniek, naar de haven van Delfzijl of Terneuzen gaan, want dan hebben we te weinig bereikt.

Staatssecretaris **Wiebes**:
Er staan drie dingen op mijn verlanglijstje waarover ik permanent praat met de directie van de douane. Het eerste is dat wij de smokkelaars altijd voor moeten blijven. Als wij nu gaan stilstaan, zijn de smokkelaars ons straks voor en dalen de opbrengsten weer. Wij moeten permanent voorlopen. Ik vind het goed om daarover ook te rapporteren. Het tweede is integriteit. Als wij daaraan gaan knagen, gaat het mis. Wij moeten daarop voortdurend alert zijn. Het is een heel belangrijk thema voor de top van de douane. Het derde is hier niet genoemd en ligt even buiten de context: wij zijn een handelsland en wij willen dat de douane efficiënt werkt en dat men er snel doorheen kan; wij willen dat de "good guys" en de goede verladers ongehinderd hun spullen door Nederland vervoeren dan wel naar Nederland kunnen invoeren. Dat is belangrijk voor onze economie en dat telt ook.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Misschien moet de staatssecretaris een en ander verduidelijken. Als ik in de interne stukken van de douane lees dat er een besparing wordt ingeboekt van 60 fte, snap ik niet goed wat de staatssecretaris vandaag zegt. Het CDA wil dat er een grootscheeps onderzoek komt naar wat er gaande is met die cocaïnetransporten. Wij lezen over enorme liquidaties, ontvoeringen van chauffeurs en intimidatie van eigenaren van allerlei bedrijven. Is het kabinet bereid om serieus na te denken over een wat breder onderzoek dan alleen die monitor en even in te zoomen op de consequenties van die enorme cocaïnetransporten voor de gewone, hardwerkende mensen in de maatschappij?

Staatssecretaris **Wiebes**:
Vooralsnog stel ik vast dat de aanpak waarmee we steeds een stap voor proberen te blijven op de smokkelaars, ertoe heeft geleid dat in de eerste helft van 2016 meer dan twee maal zoveel cocaïne is gevonden als in heel 2015. Laten we het tegen die achtergrond bekijken. De cocaïnewereld zou heel wild zijn, maar over de vraag die mij nu wordt gesteld, zou ik eerst even met de minister van Justitie — hij is de eerste verantwoordelijke voor iedereen die zich niet aan de wet wil houden — willen overleggen hoe wij de Kamer inzicht kunnen geven in wat er gebeurt, maar ook tegemoet kunnen komen aan de zorgen die er misschien zijn. Vooralsnog vier ik even dat 2016 een goed cokejaar wordt, maar dan in de goede zin van het woord.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Krijgen wij dan een brief daarvan?

De **voorzitter**:
Oh, procedureel, ja dat is goed.

Staatssecretaris **Wiebes**:
Ik overleg met de collega van Justitie en laat via een brief weten hoe wij daarmee om kunnen gaan.

Mevrouw **Kooiman** (SP):
Dat het een goed cokejaar is, blijkt uit het feit dat het aantal liquidaties is toegenomen en dat de drugshandel is toegenomen. Criminele bendes die zich bezighouden met cocaïne vieren hoogtij. Ik vind het dan zeer uitzonderlijk dat dit kabinet ervoor kiest om de douane te halveren en de capaciteit te verschuiven naar accijnzen in plaats van naar drugs. Als er zo'n groot probleem is in Nederland, namelijk dat de drugstoevoer enorm is, vraag ik mij af waarom deze staatssecretaris ervoor kiest om de douanecapaciteit te beperken. Als de staatssecretaris daadwerkelijk slim zou zijn, zou hij geen cameratoezicht inzetten maar zou hij de mensen die hij juist nu vrij heeft, nog effectiever inzetten. Immers, nog steeds worden er per week tien schepen niet gecontroleerd die wel gecontroleerd hadden moeten worden.

Staatssecretaris **Wiebes**:
Het werk van deze fysieke eenheid verdwijnt niet, want er zal altijd iemand op af moeten. Wel kan het heel veel slimmer. We kijken liever met een heleboel camera's 24 uur per dag op de kade om te zien wat er gebeurt, waarbij we zo nu en dan surveillancegewijs langsrijden. Het is nodig om mensen te hebben in de fysieke eenheid, maar we willen juist meer doen. Er is geen sprake van een halvering van de douane in Rotterdam. Er werken in Rotterdam zo'n 1.400 mensen voor de douane. Er zijn verschuivingen, namelijk naar "slimmer". Er wordt minder gewerkt met duikers, honden en boten. Daarvan staat overigens nog geen getal op papier dat definitief is; daar wordt echt nog gewoon naar gekeken. Maar er is geen sprake van een halvering van de douane-inzet in Rotterdam.